

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת בראשית
שנת תשפ"ז

גליון
קע"א

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

- הלכות דרך ארץ - לפנינו חרף ארץ

חסדי השם יתברך שזכינו לימים כל כך קדושים, החגים הנפלאים, ראש השנה, יום כפור, סוכות ושמחת תורה, שהשם יתברך נתן לנו כדי להתחדש קצת ולהתמלא בחיות, ונקבל כוח להמשיך לצעד הלאה בדרך הארץ והקר; השנה יש לנו שנה מעברת, יש לנו מסע של חשוון, כסלו, טבת, שבט, אדר א' ואדר ב' - עד שנגיע לחדש ניסן.

על דרך ארץ צריכים לעמוד חזק

חכמינו הקדושים אומרים (תנא דבי אליהו פרק א'): **"דרך ארץ קדמה לתורה"**, אין יהדות, אין תורה, אין את למוד פרשת השבוע, רק אם יש דרך ארץ! - וזה קשור לילדים, צריכים לדרש מהילדים דרך ארץ חזקה.

'דרך ארץ' פירושה: שילד לא יכול לדבר כשהמלמד מדבר, וילדה לא יכולה לדבר כשהמורה מדברת; כמו כן כשמלמד או מורה נכנסים לכיתה, חייבים כל הילדים לקום.

כשהילדים כותבים או מצירים או כשהם חוזרים על מה שלמדו, וילד תופס שיחה עם חבר, לא צריכים לעמוד על זה כל כך חזק, אבל אם עכשו הוא הזמן שהמלמד או המורה מוסרים שיעור, חייבים כל הילדים להיות בשקט, אין כזה דבר שילד ידבר אז.

'תקיף' אבל לא 'רע'

על הדבר היחיד הזה - דרך ארץ, חייבים לעמוד בתקיפות רבה מאוד. אבל להיות 'תקיף' אין פירושו להיות - 'רע' אל הילדים, אלא צריכים להיות חזקים מאוד מאוד לדרש מהילדים דרך ארץ.

אני מבקש מכם, אל תפחדו לעמוד בתקף על 'דרך ארץ', אל תפחדו שהילדים לא יאהבו אתכם, הם ישוחחו בינם לבין עצמם: **"המלמד הזה הוא קשוח, הוא לא מלמד טוב"**, זה בדייק הפוך, ילדים מאוד אוהבים מלמד או מורה שמחזיקים את הכיתה במשמעת חזקה, כשתעבר חצי שנה הילדים מאוד יאהבו אתכם, כי ילדים לא אוהבים מלמד או מורה שמנהלים את הכיתה כמו 'ממלא מקום', על רגל שמאל, והילדים חוגגים...

ילדים אוהבים כשתקיפים אליהם, אם לא 'רעים', לא נכנסים לסכסוכים אישיים עם הילדים.

בסוף השנה יודעים הילדים אם המלמד אהב אותם, או לא. אפילו שהמלמד והמורה יגידו לילד: **"לא נכון, אני כן אוהב אותך"**, לא יאמינו למלמד, יאמינו לילד, כי הילד מרגיש אם באמת אוהבים אותו.

בתחלת השנה צריכים לעמוד חזק מאוד על דרך ארץ

בתחלת השנה חייבים לעמוד חזק מאוד על הפרט הזה; אם

ילד תופס שיחה עם חבר באמצע השיעור, חייבים לעצור את הלמוד ולהגיד בתקיפות: **"אי אפשר לדבר בכיתה!"**

צריכים ללמד את זה פעם ועוד פעם עד שזה יחדר בילדים. ואם אין לכם את הכוחות לעצור בעצמכם את הדבור בכיתה, חייבים להשתמש עם הכוח של המנהל והמנהלת.

בקשתי מהשרת שיעשו בבית החנוכה משרד נפרד למנהלת, לא ביחד עם המזכירות, כדי שאם יש למורה בעיה עם ילדה שעדיין מכריזה דברים באמצע הכיתה, שתוכל לשלח אותה למנהלת, והמנהלת תלמד אותה שאי אפשר לדבר כשמורה מדברת.

הקדוש ברוך הוא דורש דרך ארץ

כשמלמדים ילדים 'דרך ארץ', עוצרים את השיעור כשילד מדבר, זה לא בגלל ש'מפריע לי כשאתה מדבר באמצע השיעור', ואני כועס עליך כי אני רואה שאתה לא צריק אותי, אלא כי כך אומרת התורה, הקדוש ברוך הוא אומר שאסור לדבר כשמלמד מדבר או כשמורה מדברת! והתורה הקדושה אומרת שבכיתה צריכה להיות משמעת, ודרך ארץ קדמה לתורה.

אם ילד מכריז: **"המלמד המסריח"**, או ילדה אומרת: **"המורה המסריחה"**, אי אפשר להגיד: 'לא אכפת לי, הם ילדים טובים', כי הם באמת ילדים מאוד טובים, אבל

"מה אתה רוצה? כמה פעמים אתה צריך ללכת לשרותים?" אבל אם זה ילד קטן, צריכים לברר קדם אצל ההורים שלו אם יש לילד בעיות; אחד הסימנים של אדם שסובל מסכרת, שהוא לא מפסיק לצאת לשרותים. אל תכנסו עכשו לפחדים שכל ילד שהולך הרבה לשרותים זה אומר שהוא סובל מסכרת, יש עוד דברים שיכולים לגרום שיצטרכו לצאת הרבה, אבל צריכים לדבר על זה עם ההורים ולראות מה קורה עם הילד.

אי אפשר להפך את הילדים למשתקים...

כשמדברים על לקבע 'דרך ארץ' בפתה אני רוצה להעיר שאי אפשר להפך כל שניה משהו אחר למחצף.

בויליאמסבורג יש כפה שעכשו רופפת קצת, אין שם דרך ארץ, והיות שאין לנו בויליאמסבורג מנהל (המנהל עבר לגור בקריה) אז חזרתי להיות המנהל, נכנסתי אתמול לכפה ההיא, שאלתי את המלמד אם הילדים מתנהגים יפה, אמר לי המלמד שילד אחד אינו מתנהג בדרך ארץ, כשהוא שואל את הילדים משהו, הוא משתטה, שאלתי את המלמד מיהו הילד, והוא הצביע לי על אחד מהילדים שלי.

זהו 'ספור של תפלה' כי בקשתי מהשם יתברך, היות שבמלא אני צריך לתת סטירה בפתה הזאת כדי ללמד ולקבע הדרך ארץ - שזה יהיה לאחד מהילדים שלי, כי אני

התשובה היא: תלוי; קשה לי מאוד לדבר אל כל המלמדים בבת אחת, כי זה דבר שתלוי בגיל של הילד וכמה בוגר הוא.

אם זה ילד שעדיין לא התבגר, הוא לא יודע מתי להכריז את הדברים שלו, והוא מצביע את ידו, אפשר לשאל אותו: **"אתה צריך לשרותים?"** - אם הוא צריך ללכת לשרותים, צריכים להרשות לו ללכת; אין כזה דבר לא להרשות ללכת לשרותים, אם צריכים ללכת לשרותים ולא הולכים - עוברים על לאו בתורה (שלחן ערוך, ארנח חיים, סימן ג, סעיף יז). ואם הילד אומר שהוא לא צריך ללכת לשרותים, אומרים לו: **"תניח את היד, אווזים עכשו באמצע הלמוד, עוד מעט אני אשמע מה שאתה רוצה להגיד."**

ואם הילד אומר: **"אבל זה דבר מאוד חשוב"**, צריכים להרשות לו לדבר, ואולי זה באמת חשוב, יכול להיות שהילד צריך ללכת הביתה או שהוא שכח משהו והוא צריך להתקשר אל ההורים שלו. אפשר לזהות במהירות על ילד אם יש לו משהו חשוב לומר או לא.

אם ילד מצביע את ידו באמצע הלמוד ואומר: **"רציתי לספר שדודה שלי התארסה"**, אומרים לילד: **"עוד מעט נגיד 'מזל טוב' לדודה שלך, עכשו צריכים להמשיך ללמוד."**

ילד שמצביע בשביל דברים שטותיים כי הוא רוצה להפריע לפתה, צריכים לתת לו הרבה תשומת לב, אפשר למנות אותו לגבאי או לחזן, או שיבוא ליד המלמד ויקריא את הלמוד, כך הוא כבר לא יחפש תשומת לב על ידי הפרעה לפתה.

אם יש לנו ילד שעושה משחק, כל חמש דקות הוא מבקש לצאת מהפתה בתרוץ שהוא צריך ללכת לשרותים, אז תלוי בגיל של הילד, אם מדובר בילד יותר גדול, אפשר לקרא לילד החוצה ולשאל אותו:

התורה הקדושה אומרת שאת זה אסור לומר ועכשו אסור לדבר!

אי אפשר להגיד לילד 'אין צרך'

אותו דבר שיק גם אצל הורים חביבים ללמד את הילדים לכבד את האבא ואת האמא, כי כך רוצה הקדוש ברוך הוא.

בבקרן של חג שמחת תורה האחרון, מסרתי שיחה קצרה לפני התפלה, באמצע השיחה הבחנתי שמישהו נכנס, ואמרתי לבן שלו: **"קום, תן כסא לאבא שלך, ותכין לו קפה"**, אומר האבא: **"אין צרך"**, אמרתי לאבא: **"אסור לך להגיד לבן שלך: 'אין צרך'!"**

אם ילד קם ומעביר את הפסא שלו לאביו, או שהוא מביא לו כוס שתיה וכדומה, צריך האבא לקחת את זה ולהגיד לו: **"תודה רבה"** ואי אפשר להגיד לילד: **"אין צרך, אני יכול לקחת לבד כסא או שתיה"** - מה זאת אומרת 'אין צרך'? הרי אבא צריך ללמד את הילדים שלו לעשות את מה שהקדוש ברוך הוא אומר, והתורה הקדושה אומרת שילד חייב לקום בפני אביו ואמו ולכבד אותם, לא משנה אם ההורים התעללו בו, או אם הם אנשים נורמלים.

ללמד להרים את היד

חביבים לקבע סדר בפתה שאם רוצים להגיד משהו, צריכים להצביע, ואם רואים שילדים עושים רעש כשהם מרימים את היד כי הם חושבים שהמלמד או המורה עדין לא הבחינו בהם, צריכים ללמד גם את זה שאי אפשר לעשות בלגן. כדאי להראות לילדים איך מרימים את היד בלי רעש ומהומה.

מה עושים עם ילדים שמצביעים בשביל טטיות?

מלמדים שואלים, מה עושים כשאווזים באמצע הלמוד וילד מצביע ואומר משהו שלא קשור עכשו.

בקול ברסלב

לשמיעת כל שיעורי הינוך

(כאדיש)

מראש הישיבה שליט"א

בקול ברסלב

הקישו 1-2-4-2-1

- שמעו וזהו נמשכם -

שכל הילדים יסתכלו בתוך הספר, הוא היה שקוע בחלומותיו.

אפלו ילד שדבר באמצע השעור, גם אז לא חייב להיות שהוא 'מחצף', יכול להיות שהוא חלם אז, והוא פשוט לא שמע שאמרו להיות בשקט.

דרך ארץ בבית

אני מקווה להשם יתברך שבבית שלכם זה גם כן, שאין כזה דבר לצפצף על אבא ואמא, אין כזה דבר שבשלחן השבת תעופפו דברים ויאמרו על ההורים.

המקסימום שילד יכול לעולל להורים שלו, הוא לעשות 'ברגז'... אצלי בבית רק את זה יש רשות לעשות, את זה אתה יכול להחזיר לי, אתה יכול לעשות 'ברגז', אבל לפתח פה, לזרק חפצים, להחריב את הבית, אין כזה דבר! זה הרי בית יהודי!

הקדוש ברוך הוא יעזר, שיהיו לכם הצלחה וסיעתא דשמיא, אמן.

להחזיר אותם לטון הנכון, אבל אם החושים כבר קרועים, זורקים את זה לאשפה, אותו דבר - הסברתי למלמד - עם הכתה שלך, אם אתה מחזיק חזק את הכתה שלך וקרה שילד התחצף, אני יכול לבוא לעזור לך להחזיר את הענינים למקום, אבל אם זה קרוע לגמרי, כל רגע הופך ילד אחר למחצף, כי אחד לא שם אצבע בספר, וזה לא הסתכל בפנים, וזה לא פתח את הספר שלו, ואחר זז, - מה אתה רוצה מהילדים? אתה רוצה להפך אותם למשתקים?! תן לילדים לנשם!

לא כל דבר הוא חצפה

ילד לא נהיה חצוף אם הוא לא שם אצבע בספר, או שלא הסתכל בפנים.

אם ילד לא מסתכל בפנים בשעת השעור, אי אפשר להוכיח אותו: "אתה לא שומע בקול המלמד, כי אתה לא מסתכל בתוך הספר!" - הילד פשוט לא שמע כשאמרתי

רוצה לחנך את הילדים שלי להתנהג בדרך ארץ. תודה השם שאני מאוד אוהב את הילדים שלי ואני מאוד תקיף אתם, ובחסדי השם יתברך את כל הילדים שלי, גם אלו שכבר התחננו וגם את הצעירים יותר, למדתי להתנהג בדרך ארץ.

למעשה קראתי לילד שיגש ונתתי לו סטירה. אבל אחר כך מחוץ לפתח אמרתי למלמד: שמע, אני מוכן להיות בשביל הילדים האדם התקיף, החזק, עמוד השדרה שלך, ואתה יכול לשלח ילדים למשרד שלי, אבל אם אתה תמצא עכשו כל שתי דקות 'מחצף' אחר ותשלח אותו אל המשרד שלי, בכל רגע יעופו טילים למשרד שלי, אז אני אצטרך להיות האדם הטוב; אי אפשר להיות כן מלמד.

הסברתי למלמד: אי אפשר להעניש כל היום את הילדים. אני יכול להפנס אחת לתקופה, לתת את הטון בפתח; כמו כשיש גיטרה שהמיתרים בה רפויים, אפשר עוד

מכתבים בעניני חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

מה עושים כשהילדים לא מציתים?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

מה עושים שהילדים לא רוצים לצית להורים? יש לכם איזה עצה?

י"שר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ב' פרשת שמני, י"ח אדר ב', שנת תשע"ט לפרט קטן

לכבוד ... גרוי ואיר.

קבלתי את מכתבך.

דע לך שילדים הם ילדים, ילדים לא מציתים, והעבודה שלנו היא לחנך אותם.

אשמה כשרואים שהם מתעצבנים ועושים פרצוף חמוץ וכו'. אם רצים אל הילדים ומתחילים לפצות אותם - זה גורם שהם יזלזלו בהורים, כי מלה של ההורים נהית זולה בעיניהם. אלא ילדים צריכים לדעת שאם ההורים החליטו להגיד 'לא', אתה לא יכול ללכת לשם, 'אנחנו לא קונים את זה', וכדומה, הם צריכים להיות מאד חזקים בעצמם ולא להרגיש אשמה ולחזר בהם.

ועל כלם הורים צריכים לבקש הרבה מהשם יתברך שיזכו לגדל דורות כשרים; אסור להחסיר אפלו יום אחד מלבקש ולבקש על ילדים יראי שמים ובריאים, כי תפלה זה

זו לא הבעיה שלך שהילדים שלך לא מציתים לך וזו גם לא הבעיה שלך שהם לא מציתים. כן דרך העולם; ילדים הם שובבים, עליזים והם לא ממשמעים. ילדים לא שומעים כשקוראים להם - לא בפעם הראשונה ולא בפעם השנייה, הטבע הבריא של ילדים היא לא לצית וכו'.

עכשו אחרי ששמעת את ההקדמה הזו יהיה לך הרבה יותר קל לחנך אותם; אתה לא תאבד עשתונות וכו' כשתגיד להם משהו והם לא ישמעו, אלא אתה תדבר פעם ועוד פעם עד שהם יציתו.

עוד דבר חשוב לדעת, שכשאומרים לילדים 'לא' וכדומה, אסור להרגיש

הדבר הכי חזק בעולם, בפרט תפלות של הורים על ילדים.

יעזור השם יתברך שנוצח לגדל את ילדינו על דרך התורה והיראה.

...

(עצתו אמונה חלק ד' סימן תקפו)

איך מסתדרים עם ילד חולמני?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

ראשית יישר כח גדול על כל השעורים והחזוק, ובפרט על החזוק על סדר דרך הלמוד, בכל פעם שאני שומע את זה, זה מחזק אותי מחדש לרוץ בחזרה אל התורה הקדושה.

הקדוש ברוך הוא נתן לי בן יקר, אבל הוא מאד חולמני, הוא מסגל לשבת שעות ולהיות שקוע בחלומות ובדמיונות שלו. למלמד אין בעיה אתו, כי הוא לא מפריע בכתה, הוא יושב רגוע במקומו, אבל כשזה מגיע לידיעת הלמוד, אין לו משג מה למדו בתלמוד תורה.

אני משתדל ללמד אתו קצת בבית, אבל זה ממש כמו לטפס על קיר חלק, רק בשאני צועק עליו או נותן לו סטירה קטנה, אז הוא מתעורר ומתחיל להקשיב קצת, אבל לא לוקח הרבה זמן והוא שוב חולם, עד שאני ממש יוצא מהכלים, אבל אין דרך אחרת, כי אני לא רוצה שהוא יגדל בור וריק.

אני יודע שהוא לא אשם, כי הקדוש ברוך הוא ברא אותו כה, אבל אני לא יכול לתת לו לזרום, ומה שאני מתרגז עליו הרי מגיע מכונה טובה כדי להעמיד אותו במקום. איך עלי להתנהג אתו?

יישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ג' פרשת במדבר, כ"ה איר, שנת תש"פ לפרט קטן

לכבוד ... גרוד יאיר.

קבלתי את מכתבך.

מאד אבקש ממך שתשמר על כבודו של הבן שלך לא לביש ולא להשפיל אותו; אם אתה תרומם אותו תגיע אתו לאנשהו, אבל אם תביש אותו, אתה תכנה אותו בכינוי 'חולם' או 'חולמני' וכדומה, או שתפכה אותו השם ישמרנו - אתה תהרס אותו לגמרי. שלמה המלך, העקם מכל אדם מלמד אותנו איך לחנך ילדים (משלי כב, ו): "חנך לנער על פי דרכו, גם כי יזקין לא יסור ממנה"; הכוונה היא שצריכים לחנך את הילדים "על פי דרכו". לכל ילד יש טבע אחר, מח אחר ואופן אחר שבו הוא גדל, צריכים ללכת עם כל אחד בדרך שלו. לאחד יש מח חריף - לאחד יש ראש ישר, אחד עם ראש מהיר - השני הוא עם ראש אטי; עם כל ילד צריכים ללכת בדרך שלו.

מצינו אצל התנא הקדוש רבי יוחנן בן גודגדא, שילדיו היו חרשים לא עלינו; בכל זאת אנו רואים מה שחכמינו זכרונם לברכה מספרים שהם היו ממנים על כל הטהרות בירושלים (תוספתא תרומות פרק א, ירושלמי שם). רואים מזה איך התנאים הקדושים בנו את הילדים שלהם; אפילו שהם היו חרשים לא עלינו, בכל זאת הם היו צדיקים

גדולים והם עבדו את השם יתברך בדרך שלהם.

אם תהיה לך סבלנות לבן שלך הוא יגדל אדם בריא, הוא יגדל לפי הפשונות שלו ותהיה לך הרבה נחת ממנו, אבל אם תציק לו לא ישאר ממנו כלום.

תבקש מהשם יתברך על כל הילדים שלך שהם יהיו יהודים פשרים ותבקש מהשם יתברך על הילד הזה שיזכה שהראש והמח שלו יפתחו, שהוא יבין את הלמוד ויאהב את הלמוד - ותראה נסים גדולים. כפי שחכמינו זכרונם לברכה מספרים על התנא הנזכר לעיל רבי יוחנן בן גודגדא (חגיגה ג). שנכדיו גם היו חרשים, הם היו יושבים בבית המדרש בשעורים של התנא הקדוש רבי יהודה הנשיא והם היו מנגידים ומנענעים בשפתים, התפלל רבי שהם יבראו עד שהם התרפאו מחרשותם; את זה תעשה יום יום, לילה לילה - להתפלל ולבקש מהשם יתברך על כל הילדים ועל הילד הזה, כך תראה נסים.

שוב, אני מבקש ומזהיר אותך, תזהר לא להכות ולא לביש אותו.

...

(קונטרס עצתו אמונה פרשת במדבר, תש"פ)

לקבלת הגליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: jhbul1234@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון חיזוק (נשים)
שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד
079-704-0069

ארצות הברית 212-444-9169 / 845-351-9060 / אנגליה 03303502363
קנדה 438-320-9090

...

קול ברסלב

שיעורים; חיזוק יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד
079-704-0066

ארצות הברית 212-444-9191 / 845-351-0910 / אנגליה 03303502361
קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 11552354370

מייל חיזוק יומי chizikyomi@gmail.com